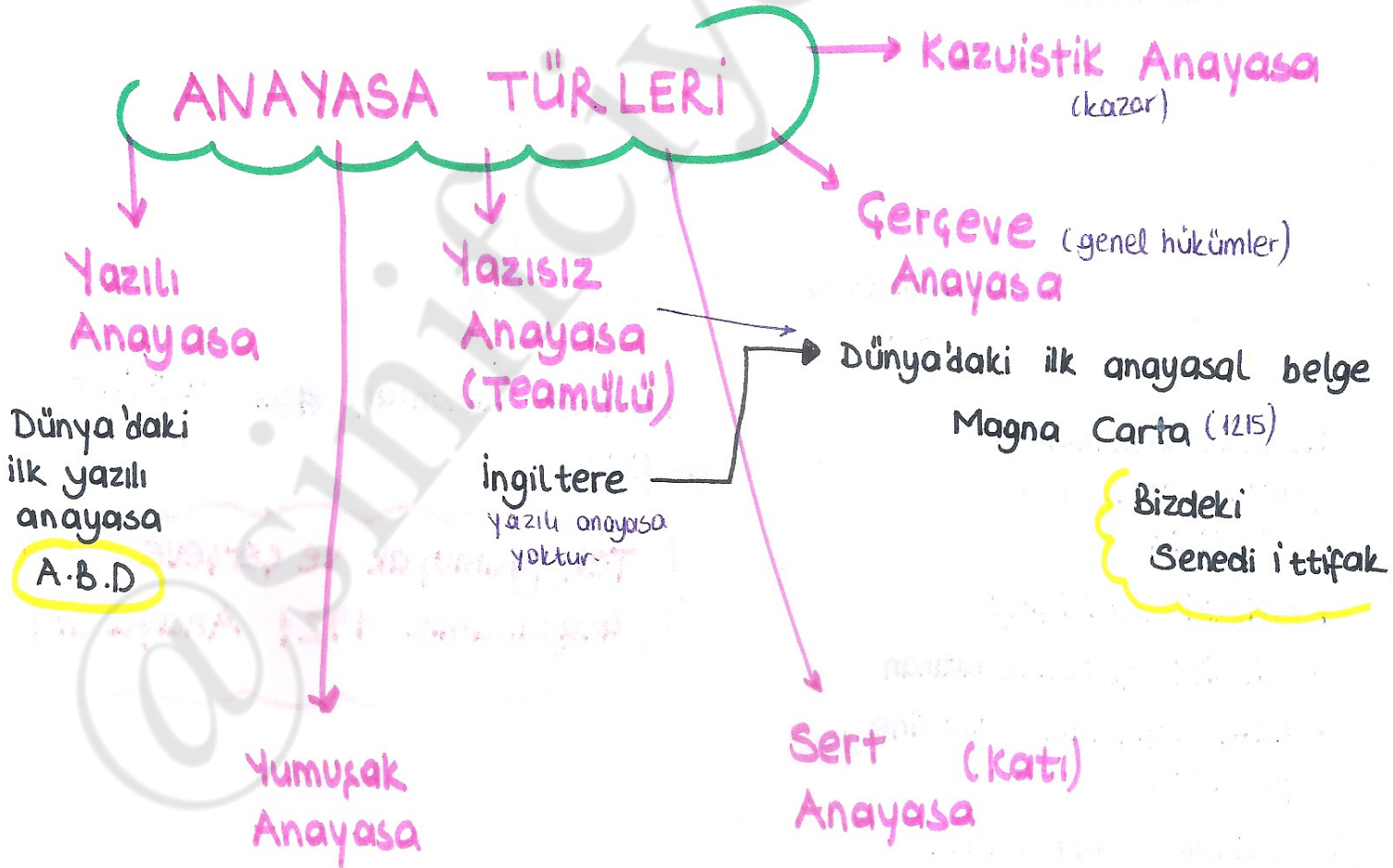

ANAYASA HUKUKU

Anayasa Nedir? → Normlar hiyerarşisinde en üstte yer alır.

Devletin şeklini, yapısını, organlarını (yasama-yürütme-yargı)

birbirleri olan ilişkilerini düzenleyen, kişilerin temel hak ve hürriyetlerini güvence altına alan temel metindir. Buna ilişkin hukuk dalı da **anayasa hukukudur.** → **Kamu hukuku dallarındandır.**

Gerçeve Anayasa

Sadece genel hükümleri düzenler.

Detaylara inilmez.

Kişilerin hakları vardır.

Hakları şunlardır.

Bizim 1 tane anayasamız gerçeve anayasadır.

1921 Anayasası

Kazuistik Anayasa

Ayrıntılı ve detaylıdır.

Dibine kadar kazınır. 😊

Kalanların hepsi detaylı

Sert Anayasa

→ Değiştirmek zor.

Normal kanunlardan farklı usullerle değişir.

Değiştirilmesi için;

- nitelikli çoğunluk aranır
- halk oylaması usulüne yer veren

Değiştirilemez maddeler.

Belli süre değişimi yasaklanan anayasadır.

Yumuşak Anayasa

Tek yumuşak ve gerçeve anayasamız 1921 Anayasası

Sert Anayasalarımız;

1924

1. madde
değişmez.

1961

1.
madde
değişmez.

1982

ilk
③ maddesi
değişmez.

en sert
en kazuistik anayasamızdır.

İKTİDAR TIPLERİ

Anayasa yapan güçtür.

Anayasaya ne yapmıştır?

KURUCU İKTİDAR

- Asli Kurucu iktidar
- Tali Kurucu iktidar

KURUCU İKTİDAR

Sıfırdan ya da değişiklik.

ASLİ KURUCU İKTİDAR

Mevcut düzen yıkılıp sıfırdan bir anayasa yapıyorsa

- ✓ Hukuk dışı.
- ✓ Sınırsız

TALİ KURUCU İKTİDAR

Anayasada değişiklik yapıyorsa.

- ✓ İzin verildiği takdirde.
- ✓ Hukukidir.
- ✓ Anayasanın çizdiği sınırlar vardır.
- ↓
- ✓ Sınırlıdır.

İlk 3 madde değiştirilemez.

→ 3'ünü elemeyen izin verilen takdirde.

KURULMUŞ İKTİDAR

Hiçbir şey yazmaz. Anayasada kalem oynatmaz.

Asli sınırın çizmiş olduğu yasama/yürütme/yargı yetkilerini kullanır.

Mevcut anayasada değişiklik yapılmaz.

Ne ise ondan devam.

DEVLET

Sınırları belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan insan topluluklarının örgütlenmiş biçimine denir.

Devlet Unsurları

- İnsan Topluluğu
- Toprak parçası
- Egemenlik (otorite)

DEVLET MODELLERİ

EGEMENLİĞİN KAYNAĞINA GÖRE DEVLET

- Monarşi
- Oligarşi
- Teokrazi
- Cumhuriyet

HUKUKİ YAPILARINA GÖRE DEVLET

- Basit (Tek) Yapılı Devlet
- Birleşik Yapılı Devlet

EGEMENLİĞİN KAYNAĞINA GÖRE

• **Monarşi** → Tek bir kişide egemenlik.

- **Mutlak Monarşi**: Padişah

- **Meşruti Monarşi**: Padişah + Meclis ^{Osm.}
(Anayasa) • Kanuniesasi

• **Oligarşi** → Bir zümre,
Belli bir grup, sınıf.

• **Teokrasi** → Din egemenliği

• **Cumhuriyet** → Halkın egemenliği.

HUKUKİ YAPILARINA GÖRE

• **Basit (Tek) Yapılı Devlet**

↓
Üniter Devlet

Tek hukuk
Tek bayrak
Tek millet
Tek devlet

↓
Bölge Devlet

Türkiye C*

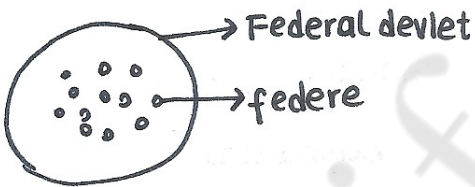
• Birleşik Yapılı Devlet

Ayrı devletlerin bir araya gelerek yeni bir yapı kurmasına **birleşik yapılı devlet** denir.

Federasyon (Federal Devlet)

A.B.D

- ✓ Küçük devletçikler bir araya gelip (Egemen en az 2 devletin) ortak bir **anayasa** ile kuruluyorsa **federasyon** denir.

- ✓ iç ilişkide serbest, dış ilişkilerde federal devlete bağlıdır.
- ✓ Çift vatandaşlık görülür.
- ✓ Üye devl. **ayrılma hakkı yoktur.**
- ✓ Çift yapılı bir meclis var.
- ✓ Yazılı bir anayasa var.
- ✓ Sınırsız amaç var.

Konfederasyon Devlet

- ✓ Günümüzde yok.

- ✓ Egemen en az 2 devletin **anlaşma** ile kuruluyorsa **konfederasyon devlet** denir.

- ✓ Bağımsızlıkları koruyarak, genelde dış ilişkisi.

- ✓ iç ve dış ilişkide bağımsız.

- ✓ Üye devlet **ayrılma hakkı vardır.**

- ✓ Savunma ya da ekonomik amaçlar.

HÜKÜMET SİSTEMLERİ

(Yönetmek)

1) KUVVETLER BİRLİĞİ

Biri diğerinde vazifesini yapacak.

a) Yasamada Birleşme:

Kuvvetler, kanunu koyan (yasamada) birleşirse ortaya çıkan hükümet sisteminin adına meclis hükümeti sistemi denir.

1921 Anayasası → Meclis hükümeti sistemidir.

Ayrı bir devlet başkanlığı makamı yoktur.
← Meclis başkanı hükümetinde başkanıdır. →

b) Yürütmede Birleşme:

Kuvvetler yürütmede birleşir.

↓
Monarşi

↓
Diktatörlük

Devletin Organları

✓ Yasama (TBMM'ye (Yasa yapar.) ait.)

✓ Yürütme (CB) (Yürütür.)

✓ Yargı (Bağımsız ve Tarafsız Mahkemeler) (Kontrol eder.)

2) KUVVETLER AYRILIĞI

a) Yumuşak Ayrılık:

Parlamentar sistem

Yasama

Yürütme

1961 Anayasası
ile parlamenter
sisteme geçiş
yaptık.

2017 yılına
kadar.

Hem yasamada hem yürütmelerde görev
alabilir. (Milletvekili ^{Hem} bakan ^{hem} olabilir)

Yasama, yürütmeyi yürütmelerde yasamayı
belli konularda fesh edebilir.

Yürütme düalist (çift başlı)

Medis seçer.

CB

Bakanlar Kurulu

b) Sert Ayrılık:

Başkanlık sistemi

ABD

Yasama

Yürütme

Aynı kişi hem yasamada hem yürütmelerde
görev alamaz. (Milletvekili - bakan olamaz.)

Başkan yasamayı, yasamada başkanı görevden
alamaz.

Yürütme

monisttir. (tektir.)

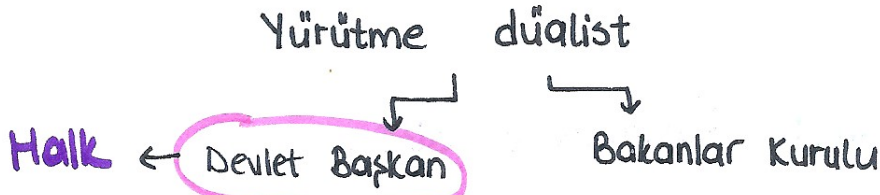
Halk seçer.

Başkan

c) Yarı Başkanlık / Karma Ayrılık:

Fransa

1921 Anayasası → Meclis Hükümeti Sist.

1924 Anayasası → Karma Hükümet Sistemi (meclis + parlamento)

1961 An. → Parlamenter Hükümet Sistemi

1982 → Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi (2017 değişikliği)

1982 Anayasasında yapılan 2017 Anayasa Değişikliği ile

"Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi"

→ 2017 yılına kadar Parlamenter Hükümet Sist. uyguladık.

"Cumhurbaşkanı partisi ile ilişkisi kesilmez. Siyasi parti üyesi ve kurucusu olabilir."

Cumhurbaşkanlığı

1923'teki oluşturuldu. değişiklikle Devlet başkanını Meclis seçerdi, Ancak;

2007 yılında ise halk seçer.

11. Cumhurb. Abdullah GÜL TBMM seçti.

DEMOKRASİ

Seçim. / süreli / Tek dereceli

DEMOKRASİ TÜRLERİ

1) DOĞRUDAN DEMOKRASİ:

"Halk"

2) YARI DOĞRUDAN DEMOKRASİ:

Seçimle iş başına gelen makam olsun. Ancak halk da bşeyler katsın.

Araçları:

- * Halk girişimi
- * Halk oylaması (bizde var)
- * Halk vetosu (red)
- * Temsilcilerin azli (görevden alınması)

3) TEMSİLİ DOĞRUDAN DEMOKRASİ

Türkiye ♥

Cumhuriyet tarihinde
7 kez referandum
(halk oylaması)
yapılmıştır.

En son → 2017
Anayasa
değiştir.

DEMOKRASİ ANLAYIŞLARI

Çoğulcu
Devlet

Azınlık haklarını önemser.

Paylaşımçı

1961 Anayasası

Çoğunlukçu
Devlet

Azınlık haklarını önemsemez

Bencil

1924 Anayasası

ANAYASA TARİHİ

Sened-i İttifak:

1808

Padişah

Ayan

Misak.

Tanzimat Fermanı:

1839

Ferman.

Hukuk devletine geçiş.

Islahat Fermanı:

1856

Ferman

Anayasa
değil, anayasal
belgedir.

Anayasacılığa
geçişin
ilk adımları
atılmıştır.

Kanun-i Esasi:

1876

I. Meşrutiyet

II. Abdülhamit

ilk Osm. - Türk Anayasası

Meclisi Umumi

Meclisi

• Halk

Mebusan

4 yıl

Meclisi

Ayan

• Padişah

• Ömür boyu

1921 (2 yıl)
1924 (4 yıl)

Padişah'ın:

→ mutlak veto
yetkisi

→ Sürgün/ sansür

→ Meclisi feshetme
kanun teklifi için izin.

İstibdat Dönemi

Meclis kapatıldı.

Başkent: İstanbul *

"Yüce Divan" → ilk kez burada
söylendi.

Gıft başlı

II. Meşrutiyet (1908)

Padışah ↓ M. Mebusan ↑

Padışah'ın

- ✓ geciktirici veto
- ✓ sürgün / sansür yetkisi kaldırıldı.
- ✓ Meclisi feshet yetkisi sınırlandırıldı.***
- ✓ Kanun teklifi için padışah izni kaldırıldı.

1921 Anayasası:

→ Kuvvet

Diğer adı Teşkilat-i Esasiye.

Kanun-i Esasiyi yürürlükten kaldırılmadı. (İkili anayasal süreç yaşandı)

Milli Mücadele [Savaş Anayasası]

Meclis Hükümeti Sistemi benimsenmiştir. (Kuvvetler Birliği)

İlk kez; "Egemenlik
kayıtsız partsız
milletindir."

Milli Egemenlik ilkesi
Tek yumuşak ve gerçeğe
Anayasa.

Yargıdan söz etmez. (Tek)

Seçimler (2) yılda bir yapılır.

1923 Değişiklikleri

Hükümet şekli cumhuriyettir.***

*** ilk kez Cumhurbaşkanlığı makamı oluşturuldu. TBMM seçer.

1924 Anayasası

- ★ İki anayasa (1921 - Kanuni Esasi) kaldırıldı.
- ★ İkili anayasal süreç sona erdi.
- ★ Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir. → Madde 1
- ★ Madde 1 değiştirilemez. → Sert ve Kazuistik anayasadır.

★ Seçimler 4 yılda bir yapılır.

★ Hükümet → Karma Hükümet Sist. (Meclis Hüküm + Parl.)

★ Başkent: Ankara eklenmiştir.

★ Milliyetçi egemenlik ilkesi yine benimsenmiştir.

★ Göğünlükçü demokrasi anlayışı benimsenmiştir.
 bencil

1924, 1961, 1982
Anayasanın
ortak değişmez
hükümü;
Türkiye Devleti
bir Cumhuriyettir.
(Madde-1)

1924 Anayasası / Değişiklikler ???

- 1928 yılında → "Devletin resmi dini, İslamdır." anayasadan çıkarılmıştır.
- Kadınlara;
1930; Belediye
1933; Muhtarlık
1934; Vekillik (genel oy) → Herkesin oy kullanması.
1937; Atatürk ilkeleri (Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Laiklik Halkçılık, Devlet. inkılap)
1937'de kabul edildi.

1945; Anayasanın **dili** sadeleşti.

1946; **Gök partili seçim** yapıldı

Tek dereceli seçim ilkesi geçmiştir.

1950; Gizli oy | Açık döküm ilkesi getirildi.

1950
DP başa

1961 Anayasası

→ Darbe Anayasasıdır.

Halk oyuna
Sunuldu.

Kurucu Meclis hazırlamıştır. → Gitti.

→ **Asker kanadı:** Milli bir Komite

→ **Sivil kanadı:** Temsilciler Meclisi

✓ En özgürlükçü anayasadır. → Yorum: Özgürlük artarsa Devletin otoritesi azalır.

✓ **ilk kez** → Kuvvetler Ayrılığı ve Parlamenter Sist. kabul edildi.

✓ **Yasama** → cumhuriyet senatosu
→ Millet Meclisi (Çift başlı)

✓ Sert ve kazuistik bir anayasadır.

Sosyal haklar ve ödevler **ilk kez** sistematik olarak düzenlenmiştir.

ilk kez Anayasa Mahkemeleri kuruldu.

Yargıtay | Danıştay | Uyuşmazlık Mah. düzenlendi

~~Askeri Yargıtay~~

2017 Anayasa
Değişikliği ile
kaldırılmıştır.

İnsan haklarına dayanan devlet anlayışı benimsenmiştir. Hürriyet ↑

1961 Anay.

DİKKAT: Sosyal Devlet
Hukuk Devleti
Demokratik Devlet

Günümüzde hala var.

Milli Güvenlik Kurulu (MGK) düzenlendi.

Diyanet İşleri Başkanlığı düzenlendi.

Yüksek Hakimler Kurulu.

HSYK →
Günümüzde
Hakimler ve
Savcılar Kurulu
(HSK)

Başlangıç metni yer verildi.

İlk kez meclis dışından da bakan olabilir,
hükümüne yer vermiştir.

1971 yılında muhtıra verildi. 'Hükümet, istifa et.'

1971-1973 Değişiklikleri

Temel ve hak hürriyetlere genel sınırlama sebepleri gelmiştir.

→ Ancak (2001) yılında
kaldırılacak. Özek hak sınırlama
sebepleri gelecek.

Askeri Yüksek İdari Mahkemeleri (AYİM) (2017)

Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) kuruldu.
(2004)

kaldırıldı.

Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi (Yürütme organı güçlendirildi).

1982 Anayasası

Darbe anayasası.

Kurucu Meclis hazırladı.

Asker: Milli Güvenlik Konseyi → 1961'de Milli Güvenlik Komitesi.

Sivil: Danışma Meclisi → 1961'de Temsilciler Meclisi

İnsan haklarına saygılı devlet. **

Parleментар sistem → 2017 ile CHS → Soruda 1982 Anayasası
Hükümet sistemi nedir?
CHS demeliyim.

Sert ve kazuistik anayasa.

Hürriyet -otorite dengesinde → Otorite ↑

Rasyonelleştirilmiş parlamentarizm ilkesi (Tikanıklıkları giderici
hükümler öngörülmüştür.)

1961 ve
Kanuni Esasi
Gift başlı

Anayasa
metnine madde
ve kenar başlıkları
dahil değildir.

1982 Anayasası

Başlangıç Hükümleri:

1982 Anayasası başlangıç ve 7 kısımdan oluşur.

Çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi

Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık

Yurtta sulh cihanda sulh arzu ve azmi

Atatürk Milliyetçiliği ve Medeniyetçiliği

Eşitlik ve sosyal adalet

Türk vatandaşlarının milli varlığa ~~bağlı~~ karşı hak ve
ödevlerde, nimet ve külfetlerde orta olduğu

Hervatandaşın eşit halde temel hak ve ödevlerden yararlanması

Laiklik, millet iradesinin üstünlüğü

Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmez üstünlüğü

Hürriyetçi demokrasi

Kuvvetler ayrılığı ilkesi vardır.

Genel Esaslar ve Değiştirilemez Hükümler

Madde-1: Devletin şekli (1924-1961-1982 ortak)
Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

Madde-2: Cumhuriyetin Nitelikleri

T.C devleti milli dayanışta

Madde-3: Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, Milli Marşı, başkenti

Türkçe

Beyaz ay yıldızlı al bayrak

İstiklal Marşı

Ankara

→ 1982 Anayasasında değiştirilemez olduğu kesinleştirildi.

→ Üniter yapısı olduğunu dayanır.

Madde IV: Değiştirilemeyecek Hükümler

İlk 3 madde değiştirilemez

Madde 5: Devletin Temel Amaç ve Görevleri

- Türk Milletinin bağımsızlığı ve bütünlüğü ülkenin bölünmezliği
- Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak
- Kişilerin ve toplumun refah ve huzurunu sağlamak
- Kişilerin temel hak ve hürriyetini korumak
- Kişilerin maddi ve manevi varlığının gelişmesi

Madde VI: Egemenlik ← Kayıtsız şartsız milletindir.

Madde VII: Yasama yetkisi → TBMM

Madde VIII: Yürütme yetkisi ve görevi → Cumhurbaşkanı

Madde IX: Yargı yetkisi → Bağımsız ve Tarafsız Mahkem.

Madde X: Kanun önünde eşitlik

Madde XI: Anayasanın bağlayıcı ve üstünlüğü

Cumhuriyetin Nitelikleri → MADDE-11

- İnsan haklarına saygılı → 1982'de girdi
- Atatürk Milliyetçiliğine bağlı
- Başlangıç ilkelerine dayanan
- Laik devlet → 1937'de eklendi.
- Demokratik " → 1961'de girdi
- Sosyal " → 1982'de değişmez hüküm
- Hukuk " → 1982'de değişmez hüküm

Madde-3 ve Madde-2 1982 Anayasasında değişmez hüküm olarak kabul edildi.

• İnsan Haklarına Saygılı Devlet

Kişilerin temel

hak ve ödevlerini güvence altına alınması gerektiğini vurgular.

• Başlangıç İlkelerine Dayanan Devlet

Anayasa metninin dahildir.

• Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet

İrkçılığı reddeden subjektif milliyetçilik anlayışı vardır.

Resmi dilin Türkçe olması sonucudur.

NOT: Milli egemenlik → 1921'de geldi.

Milli " → 1924'de de kullandık

Milli devlet → 1961'de

Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı → 1982 karfıma çıkıyor.
Devlet

• Laik Devlet

1937'de kabul edildi.

1982'de değışmez olduğu kabul edildi.

Devletin resmi dininin bulunmaması

Devlet vatandaşlar üzerinde din ve mezhep ayrımı yapılmamalı

Din ve devlet işleri ayrı tutulmalı

Din hizmetleri kamu hizmeti olarak kabul edilmeli.

Hukuk kuralları din kurallarından etkilenmemeli.

DİKKAT : İbadet Hürriyeti | İnanç Hürriyeti

Sınırlıdır.
Mutlak değil.

Mutlaktır.
(Sınırlandırılmaz.)

• Sosyal Devlet

→ 1961'de girdi.

→ Amaçları :

- ✓ Asgari geçim.
- ✓ Milli gelirin adaletli dağıtılması
- ✓ Gelir- servet farklılıklarının azaltılması
- ✓ Sosyal güvenlik
- ✓ Fırsat eşitliği
- ✓ İşsizliğin önlenmesi

→ Araçları :

- ✓ Vergi adaleti

(Artan oranlı vergi sistemi / Az ^{kazandı.} getirden

- ✓ Kamulaştırma

- ✓ Devletleştirme

- ✓ Sosyal ve ekonomik hakların anayasal güvence altına alınması

- ✓ Planlama

az vergi ^{kazandı.}
Çok getirden
çok vergi

• Hukuk Devleti

→ 1961'de geldi.

Kişinin hukuki güvenliğini sağlamak.

- ✳ Yasama işlemlerinin yargısal denetimi

- ✳ Yürütme " " "

- ✳ Anayasanın üstünlüğü (Yasalar anayasaya uy.)

- ✳ Kanun önünde eşitlik !

- ✳ Yargı bağımsızlığı

- ✳ İdari kabiliyetlerin belirliliği

- ✳ Kuvvetler ayrılığı ilkesi

- ✳ Hukukun temel ilkelerine bağlılık

- ✳ Temel hak ve hürriyetlerin anayasal güvence altına alınması

Kanuni hakim güvencesi "Kimse bağılı olduğu mahkemede başka bir yerde yargılanamaz."

Kanuni idari ilkesi

İdarenin yapmış olduğu işlemlere ve eylemlere karşı yargı yolu açıktır.

idare mali sorumluluğu

Hukuk Devleti

→ Yargı Yolu Kapalı İşlemleri
Hukuk Devletinin İstisnaları

✓ YAŞ'ın (Yüksek Askeri Şuranın) terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliliğe ayırma işlemleri

✓ HSK'nun meslekten çıkarma cezası dışındaki kararları.

✓ Sayıştay kararları

✓ YSK "

✓ Silahlı Kuvvet Mensuplarına Verilen Disiplin cezaları

✓ Kamu Görevleri Hakem Kurulu Kararları

✓ Tahkim Kurulu Kararları

✓ Yüksek Hakem Kurulu Kararları

• DEMOKRATİK DEVLET

Seçim

Aralıklarla devam etmeli.

SEÇİM İLKELERİ

- Genel oy ilkesi vardır. (Din, dil, cinseylet ayrımı herkesin)

- Herkesin oyu eşit oyudur.

- Seçimlerde tek dereceli seçim. (1946)

- Gizli oy, açık sayım. (1950)

- Seçimler serbesttir. (Dilediğin kişiye verebilirsin.)

- Yargı organlarının denetimi altında yapılır.

↳ YSK

YSK

→ YASAMA

11 üye

Anayasa'da yasama bölümündedir.

Seçimlerin başlamasından ve bitimine kadar düzeni sağlar.

7 Asil 4 Yedek Üye

6'sı Yargıtay 5'i Danıştay Kurulu tarafından belirlenir.

Görev süresi 6 YIL

YSK kararlarına Yargı yolu kapalıdır.

KİMLER OY KULLANIR?

- ✓ Silah altında bulunan er ve erbaşılar
- ✓ Askeri öğrenciler
- ✓ Taksirli suçlar hariç ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler

! Tutuklular oy kullanır.

SIYASİ PARTİ

30 Türk vatandaşı bir araya gelince kurulur.

Merkezleri: Ankara'da.

Kimler Siyasi Parti Üyesi Olamaz?

- ✓ Hakimler ve Savcılar
- ✓ Sayıştay dahil yüksek yargı org. mensupları
- ✓ Silahlı Kuvvet Mensupları
- ✓ Devlet Memurları
- ✓ Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevleri
- ✓ Yükseköğretim öncesi öğrenci

Uyması Gereken Esaslar:

Ticari faaliyette bulunamaz. (-)

Eski Türk Devletlerine ait bayrak kullanılamaz. —

⊖ Diktatörlük savunamaz.

— Suç işlenmesine teşvik edemez.

Laik cumhuriyet ve demokratik topl. geleneğine uyulmalı.

Parti kapatılırsa vekilliği parti ~~kapan~~ kurucusu bitmez.

Ⓟ 5 yıl süreyle başka bir partiye katılamaz. Bağımsız vekil olur.

Mali denetimi; Sayıştay aracılığıyla Anayasa Mahkemeleri

Temelde kapatılan parti başka bir adla kurulamaz.

Yargıtay Cumhuriyet Baş savcısı

↓ dava açar.

Anayasa Mahkemesi kararı ile kapatılır.

Baraj Mali yardım : % 3'ünü alan devletten mali yardım alır.
Meclise Girme : % 10'unu alır.

TEMEL HAK ve ÖDEVLER

TEMEL KAMU HAKLARI

KİŞİNİN HAK ve ÖDEVLERİ, NEGATİF STATÜ HAKLARI, KORUYUCU HAKLAR

- ★ Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
- ★ Zorla çalıştırma yasağı
- Özel hayatın gizliliği
- ★ Konut dokunulmazlığı
- Haberleşme hürriyeti
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- Din ve vicdan hürriyeti
- Düşünce ve kanaat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Basın hürriyeti
- Sürelili ve süresiz yayın hakkı
- Basın araçlarının korunması
- İpucu; dokunulmazlık özgürlük hürriyet kelimeleri
- Temel hak ve hürriyetlerin korunması
- Düzeltilme ve cevap hakkı
- ★ ★ Dernek kurma hürriyeti
- ★ ★ ★ Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme
- ★ ★ Mülkiyet hakkı ★ ★
- Hak arama hürriyeti
- Kanuni cezalara ilişkin esaslar
- Suç ve cezalara ilişkin esaslar
- ★ İspat hakkı

SOSYAL HAK ve EKONOMİK HAKLAR ve ÖDEVLER : POZİTİF STATÜ HAKLARI İSTEME HAKLARI

↓
CB Kararnam.
ile yalnızca
düzenlenir.

Ailenin korunması ve çocuk hakları

Eğitim ve öğretim hakkı ve ödevi

Kıyılardan yararlanma

Toprak mülkiyeti *

Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında gelişmelerin korunması

Kamulaştırma

Devletleştirme

Çalışma ve sözleşme hürriyeti * ^{İstisna}

Çalışma hakkı ve ödevi

Çalışma şartları ve dinlenme hakkı

Sendika kurma hakkı *

Sendikal faaliyet

Toplu iş söz. ve toplu söz. hakkı *

Grev ve lokavt

Ücrette adalet sağlanması

Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması

Konut hakkı *

Gençliğin korunması

Sporun geliştirilmesi

Sosyal güvenlik hakkı

Sosyal Güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler

Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlar,

Tarih, kültür ve
tabiat varlıklarının
korunması

Sanatın ve sanatçının
korunması

Devletin iktisadi ve
sosyal ödevlerinin sınıf

SİYASİ HAKLAR ve ÖDEVLER

AKTİF STATÜ
HAKLARI
KATILMA HAKLARI

- ✓ Türk vatandaşlığı
- ✓ Seçme, seçilme ve siyasi faaliyetlerin bulunma hakkı
- ✓ Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma
- ✓ Siyasi partilerin uyacakları esaslar
- ✓ Kamu hizmetlilerine girme hakkı
- ✓ Mal bildirimi
- ✓ Vatan hizmeti
- ✓ Vergi ödevi
- ✓ Dilekçe, bilgi edinme ve kamudenetisine başvurma hakkı (2010 yılında karşımıza çıktı.)

2001 yılında
karşılık esası
gözeterek yabancılar
dilekçe hakkı
tanındı.

NOT: Önceden izin Almaksızın Kurulanlar

* Toplu gösteri ve yürüyüş düzenleme hakkı

Sürelili ve süresiz yayın hakkı

Dernek kurma

Basımevi "

Sendika "

Siyasi parti "

ANCAK
Çekirdek
Haklar hariç.

CB kararnamesi ile
temel hak ve ödevlerde
~~düzenleme~~ yapılabilir.

Olağanüstü
CB kararnamesi → Hakların
ile tamamı

Yalnızca CB
kararnamesiyle → Sosyal
ve Ekonomik
Haklar

TEMEL HAK ve HÜRRİYETLERİN SINIRLANDIRILMASI

- # **Kanun** sınırlar.
- # Anayasanın sözüne uygun olmalı
- # Sınırlama, demokratik toplum gereklerine uygun olmalı
- # "Özel sınırlama sebepleri (2001) getirildi.
- # Sınırlama laik cumhuriyet geleneklerine uygun olmalı. (2001'de)
- # " yapılıırken "ölçülülük" ilkesi esas alınmalı. (2001'de)
- # " hakkın özüne dokunma. (2001)

! Savaş
Seferberlik
OHAL

↓ olsa da dokunulamaz.

Temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kılmen ya da tamamen durdurulabilir. Ancak ölçülülük esastır.

ÇEKİRDEK HAKLAR / SERT ÇEKİRDEK HAKKI

Yaşama hakkı | maddi, manevi hürriyet bütünlüğü

Masumiyet karinesi

Suç ve cezaların geçmişe yürümemesi

Din ve vicdan hürriyeti

↓ müdahale yok.